

Užsienio kalbos brandos egzamino mokinių pasiekimų lygių aprašas

Užsienio kalbos brandos egzamino mokinių pasiekimų lygių aprašo pagrindą sudaro išbandytos ir empiriškai pagrįstos BEKM¹ aptartys.

Patenkinamas pasiekimų lygis	Pagrindinis pasiekimų lygis²	Aukštesnysis pasiekimų lygis³
B1	B2	
	B2.1	B2.2
Bendrasis klausomų tekstų supratimas (klausymas)		
Supranta aiškios bendrinės kalbos svarbiausias mintis, kai kalbama įprastomis temomis. Supranta trumpus pasakojimus. Supranta tiesmuką faktinę informaciją įprastomis kasdienio gyvenimo temomis: esmę ir konkrečias detales.	Supranta turinio ir kalbinės raiškos atžvilgiu sudėtingą kalbą tiek konkrečiomis, tiek abstrakčiomis temomis bendrine tartimi.	Supranta bendrinę sakinę kalbą, girdimą per radiją ir televiziją žinomomis ir naujomis temomis, su kuriomis susiduriama asmeniniame, visuomeniniame gyvenime ir mokymosi aplinkoje.
Pokalbio supratimas		
Supranta svarbiausias platesnio pokalbio mintis.	Supranta didžiąją dalį to, kas kalbama.	
Skelbimų ir nurodymų klausymas		
Supranta detalius nurodymus.	Supranta skelbimus ir pranešimus konkrečiomis ir abstrakčiomis temomis, perteikiamus normaliu tempu.	
Radijo ir garso įrašų klausymas		
Supranta daugelio radijo laidų ir garso įrašų turinį, jei kalbama aiškiai.	Supranta daugumos radijo laidų ir kitokių garso įrašų turinį, nustato kalbėtojo nuotaiką, toną, požiūrius ir nuostatas, jei kalbama aiškiai.	
Bendrasis skaitomų tekstų supratimas (skaitymas)		
Geba patenkinamai suprasti tekstus, kuriuose tiesmukai pateikiama faktinė informacija.	Geba skaityti įvairiais būdais, įvairiu tempu, atsižvelgdamas į teksto tipą ir skaitymo tikslus. Skaitymo žodynas yra platus ir aktyvus, bet gali kilti sunkumų dėl retesnių posakių.	
Skaitymas susipažinimui		
Geba peržvelgti ilgesnį tekstą tam, kad nustatytų, kur yra jam reikalinga informacija, ir surinkti informaciją iš skirtingų tekstų ar teksto vietų.	Geba nustatyti žinių, straipsnių ar pranešimų įvairiomis temomis turinį ir svarbą.	Geba ilguose tekstuose rasti būtinas detales.

¹ Europos Taryba. 2008. *Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys*. Vilnius. URL: <http://www.lsk.flf.vu.lt/file/BEKM.pdf>

² Šio lygio gebėjimai apima ir patenkinamo pasiekimų lygio gebėjimus.

³ Šio lygio gebėjimai apima ir pagrindinio pasiekimų lygio gebėjimus.

Skaitymas dėl informacijos ir argumentų		
Geba nustatyti aiškaus diskusinio teksto svarbiausias išvadas ir sekti svarstymą, nors ir nedetaaliai.	Geba suprasti aktualios problematikos straipsnius ir pranešimus, kuriuose reiškiamas tam tikros nuostatos ar požiūriai.	Geba rasti pagrindinę informaciją, svarbiausius argumentus, reikalingas detales mokslo populiariuosiuose tekstuose.
Susirašinėjimo skaitymas		
Geba suprasti įvykių, jausmų, norų aprašymus asmeniniuose laiškuose.	Geba suprasti korespondenciją, susijusią su asmens interesų sritimi.	Geba skaityti korespondenciją, susijusią su asmens interesų sritimi, ir lengvai suvokia esmę.
SKAITYMO IR KLAUSYMO STRATEGIJOS		
Reikšminių nuorodų identifikavimas ir išvadų darymas (raštu ir žodžiu)		
Suvokia iš konteksto nežinomų žodžių reikšmę ir nustato sakinio prasmę, jei kalbami dalykai yra žinomi. Atpažįsta iš konteksto nežinomus žodžius.	Taiko įvairias strategijas tam, kad suprastų, pvz., klausosi, siekdamas suprasti esmę; tikrinasi savo supratimą, remdamasis konteksto nuorodomis.	

Patenkinamas pasiekimų lygis	Pagrindinis pasiekimų lygis	Aukštesnysis pasiekimų lygis
B1		B2.1
B1.1	B1.2	
Rašytinė sąveika ir raiška (rašymas)		
Geba rašyti asmeninius laiškus, su tam tikromis detalėmis aprašydamas patirtį, jausmus ar įvykius.	Geba parašyti asmeninius laiškus, perteikdamas naujienas, detaliai aprašyti nutikimus, jausmus ir įvykius, reikšti savo svajones, viltis ir siekius, išdėstyti savo mintis abstrakčiomis ir kultūros temomis (pvz., apie muziką, filmus), trumpai aprašyti nuomonių, planų ar veiksmų priežastis ir pateikti paaiškinimus.	Geba rašyti laiškus, perteikdamas jausmų stiprumą, pabrėždamas asmeninę įvykių ir patirties svarbą bei komentuodamas asmens, su kuriuo susirašinėjama, naujienas ir požiūrius. Geba svarstyti apie priežastis, pasekmes ir hipotetines situacijas.
Geba parašyti labai trumpą standartinės formos ataskaitą (angl. <i>report</i>), kurioje perteikiama faktinė informacija ir nurodomi veiklos motyvai.	Geba parašyti paprastą trumpą esė žinoma tema arba apie dalykus, kuriais domisi. Geba rašydamas išdėstyti ir apibendrinti faktus ir pateikti savo nuomonę, aprašyti savo patirtį ar įspūdžius.	Geba parašyti esė, kurioje samprotaujama pagrindžiant tam tikrus požiūrius argumentais „už“ ir „prieš“, paaiškinant įvairių siūlymų pranašumus ir trūkumus. Geba apibendrinti įvairių šaltinių informaciją ir nuosekliai argumentuoti, įvertinti įvairias idėjas ir problemų sprendimo būdus.

Sakytinė sąveika ir raiška (kalbėjimas)**Dalyvavimas pokalbyje (sąveika): diskusijos su draugais, bendradarbiavimas, keitimasis informacija**

<p>Geba suprantamai, tačiau glaustai pasakyti ar paklausti asmeninės nuomonės ir požiūrio, kai diskutuojama jį dominančiomis temomis.</p> <p>Geba suprantamai, tačiau glaustai išreikšti savo nuomonę ir reakciją į galimus problemos sprendimo būdus, pvz., ką daryti toliau; trumpai paaiškinti priežastis.</p> <p>Geba pakviesti išdėstyti savo požiūrį.</p> <p>Geba gauti ir perteikti tiesmuką faktinę informaciją, gauti smulkesnės informacijos.</p>	<p>Geba reikšti savo mintis ne tik jį dominančiomis, bet ir abstrakčiomis ar kultūros temomis, pvz., muzika, filmai.</p> <p>Geba paaiškinti, kodėl kai kas kelia sunkumų, apsvarstyti, ką daryti toliau, palyginti ir priešinti alternatyvas.</p> <p>Geba trumpai pakomentuoti kitų požiūrius.</p> <p>Geba keistis faktine informacija, ją patikrinti ir patvirtinti.</p> <p>Geba apibendrinti ir išreikšti savo nuomonę, atsakyti į papildomus klausimus.</p>	<p>Geba aktyviai diskutuoti žinomose situacijose, komentuoti, kelti hipotezes ir į jas reaguoti.</p> <p>Geba paaiškinti ir pagrįsti savo nuomonę.</p> <p>Geba aiškiai išdėstyti problemą ar klausimą, aptardamas priežastis ir pasekmes, pasverdamas skirtingų sprendimo būdų pranašumus ir trūkumus.</p> <p>Geba patikimai perteikti smulkia informaciją, apibendrinti ir pateikti informaciją bei argumentus iš daugelio šaltinių.</p>
---	--	--

Kalbėjimas monologu: patirties apibūdinimas, argumentavimas

<p>Geba tiesmukai papasakoti ar apibūdinti daugelį savo interesų srities dalykų.</p> <p>Geba papasakoti apie patirtį, jausmus ir reakcijas, netikėtą įvykį, atpasakoti knygos ar filmo siužetą ir pasakyti savo nuomonę.</p> <p>Geba apibūdinti svajones, viltis, siekius, tikrus ar įsivaizduojamus įvykius.</p> <p>Geba trumpai pagrįsti ir paaiškinti nuomonės, planus ir veiksmus.</p>	<p>Geba gana laisvai tiesmukai papasakoti ar apibūdinti daugelį savo interesų srities dalykų.</p> <p>Geba smulkiai papasakoti apie patirtį, jausmus ir reakcijas, netikėtą įvykį, atpasakoti knygos ar filmo siužetą ir pasakyti savo nuomonę.</p> <p>Geba apibūdinti svajones, viltis, siekius, tikrus ar įsivaizduojamus įvykius.</p> <p>Geba įrodymus pakankamai gerai pagrįsti, kad didžiąją monologo laiko dalį galima nesunkiai sekti mintį.</p>	<p>Geba aiškiai, metodiškai apibūdinti platų spektrą dalykų, susijusių su savo interesais.</p> <p>Geba aiškiai argumentuoti, savo nuomonę, išplėsdamas ir paremdamas papildomomis mintimis ir tinkamais pavyzdžiais.</p> <p>Geba logiškai sieti argumentus, pateikti pranašumų ir trūkumų.</p>
--	--	--

KALBĖJIMO IR RAŠYMO KALBINĖS KOMPETENCIJOS**Bendroji kalbinė aprėptis**

<p>Turi užtektinai kalbos žinių, kad galėtų su jomis išsiversti. Pakankamas žodynas leidžia dėstyti savo mintis asmeninėmis (šeima, pomėgiai, kelionės, kultūros reiškiniai) ir abstrakčiomis temomis (pvz., muzika, kinas). Dėl žodyno ribotumo kartojamasi ar sunkiau formuluojamos mintys.</p>	<p>Kalbos moka tiek, kad apibūdintų nenusėjamą situaciją, pakankamai tiksliai paaiškintų svarbiausius minties ar problemos aspektus ir reikštų mintis abstrakčiomis arba kultūros temomis (pvz., muzika, kinas).</p>	<p>Turi pakankamai kalbinės aprėpties, kad galėtų aiškiai apibūdinti, išreikšti požiūrius ir pateikti argumentų per daug neieškodamas žodžių, vartodamas sudėtingas gramatines konstrukcijas.</p>
---	--	---

Kalbos vartojimo taisyklingumas		
Gerai vartojamas pagrindinis žodynas, bet reiškiant sudėtingesnes mintis ar susidūrus su nežinomomis temomis bei situacijomis pasitaiko didesnių klaidų. Gana taisyklingai vartojamos dažnai pasitaikančios sakinių konstrukcijos ir su labiau nuspėjamomis situacijomis susiję posakiai.	Gerai vartojamas pagrindinis žodynas, bet reiškiant sudėtingesnes mintis ar susidūrus su nežinomomis temomis bei situacijomis pasitaiko didesnių klaidų. Iš esmės gramatika vartojama gerai, nors gimtosios kalbos įtaka pastebima. Klaidų pasitaiko, bet yra aišku, kas norima pasakyti.	Žodžiai iš esmės vartojami taisyklingai; jei susipainiojus pasirenkamas netinkamas žodis, tai komunikacijos netrikdo. Gramatika vartojama palyginti gerai. Klaidų, kurios keltų nesusipratimų, nedaroma. Geba kurti aiškiai suprantamą ištisinį tekstą, kuriame paisoma struktūros reikalavimų ir skirstymo pastraipomis taisyklių.
<i>Kalbėjimas:</i> Tartis gerai suprantama, nepaisant labai akivaizdaus kitos kalbos akcento ir tarties klaidų. <i>Rašymas:</i> Rašyba, skyryba ir teksto išdėstymas yra pakankamai taisyklingi, kad būtų galima sekti mintį.	<i>Kalbėjimas:</i> Tartis gerai suprantama, net jei kartais akivaizdus kitos kalbos akcentas ir tariant retkarčiais klystama. <i>Rašymas:</i> Rašyba, skyryba ir teksto išdėstymas yra pakankamai taisyklingi, kad būtų galima sekti mintį.	<i>Kalbėjimas:</i> Tartis ir intonacija aiški ir natūrali. <i>Rašymas:</i> Rašyba ir skyryba gana taisyklingos.
Sociolingvistinis tinkamumas		
Vartoja patį įprasčiausią neutralų registrą.	Vartoja patį įprasčiausią neutralų registrą.	Reikšdamas mintis išvengia didelių formulavimo klaidų.
Temos plėtotė ir rišlumas		
Geba tiesmukai ką nors papasakoti ar apibūdinti. Geba jungti trumpesnius, paprastus pavienius elementus į rišlią grandininę minčių seką, vartodamas dažniausius jungiklius paprastiems sakiniams sieti.	Geba tiesmukai ką nors papasakoti ar apibūdinti. Geba jungti trumpesnius, paprastus pavienius elementus į rišlią grandininę minčių seką.	Geba kurti aiškų aprašymą ar pasakojimą, svarbiausias mintis išplėsdamas ar pagrįsdamas tinkamomis detalėmis ir pavyzdžiais. Geba vartoti ribotą siejimo priemonių kiekį, kad savo pasakymus sujungtų į aiškų, rišlų diskursą, nors ilgiau kalbant mintis gali šiek tiek šokinėti.
Kalbėjimo laisvumas		
Geba kalbėti išsamiai, bet su labai akivaizdžiomis pauzėmis, nuolat stabteli, ieškodamas gramatinių konstrukcijų ir žodžių ar taisydamasis.	Geba reikšti mintis palyginti laisvai. Dėl formulavimo sunkumų dažnai stabteli, ieško tinkamo žodžio, tačiau geba tęsti kalbėjimą niekieno nepadedamas.	Geba kurti sakytinius tekstus gana tolygiu tempu; nors gali dvejoti, ieškodamas tinkamos struktūros ar posakio. Ilgesnės pauzės pasitaiko retai, dažniausiai tarp sakinių.
KALBĖJIMO IR RAŠYMO STRATEGIJOS		
Kompensavimas		
Geba pavartoti paprastą žodį, reiškiantį dalyką, panašų į norimą perteikti sąvoką. Geba „pritaikyti“ gimtosios kalbos žodį ir paklausti, ar toks žodis yra.	Geba nusakyti pagrindinius bruožus konkretaus dalyko, kurio pavadinimo negali prisiminti. Geba perteikti žodžio reikšmę, pavartodamas kitą, reiškiantį panašų dalyką. Vengdamas pasikartojimo, bando perfrazuoti.	Geba laisvai atpasakoti ir perfrazuoti, kad paslėptų žodyno ar gramatikos spragas. Perfrazuojant neprireikia didelių pastangų.

Kalbėjimo lankstumas: žodžio perėmimas, bendradarbiavimas, prašymas paaiškinti

<p>Geba pradėti, palaikyti ir pabaigti paprastą pokalbį žinomomis temomis, tačiau jo sėkmė priklauso nuo pašnekovo. Sustabarėjusių (gatavų) frazių nevartoja.</p>	<p>Geba pradėti, palaikyti ir pabaigti pokalbį žinomomis temomis. Geba perimti žodį. Sustabarėjusias (gatavas) frazes vartoja labai retai, dažniausiai netinkamai.</p>	<p>Geba tinkamai pradėti, palaikyti ir pabaigti pokalbį, veiksmingai imdamasis iniciatyvos. Geba tinkamai perimti žodį ir pabaigti pokalbį, kai jam to reikia, tačiau tai ne visada atlieka grakščiai. Geba vartoti gatavas frazes, tačiau ne visada tinkamai, gali būti kartojamos tos pačios.</p>
<p>Geba pakartoti dalį to, ką sakė pašnekovas, kad parodytų, jog suprato ir kad padėtų plėtoti mintis tam tikra tema.</p>	<p>Geba taikyti pagrindines priemones ir strategijas pokalbiui ar diskusijai tęsti. Geba apibendrinti diskusijos rezultatus ir nenukrypti nuo pokalbio temos. Reaguoja į pašnekovo siūlymus.</p>	<p>Geba palaikyti diskusiją. Geba reaguoti, papildyti ir pratęsti pasakymus bei išvadas ir taip padėti diskusijai plėtotis. Ne tik reaguoja į pašnekovo siūlymus, bet ir komentuoja jo pasakymus.</p>
<p>Geba paprašyti paaiškinti arba detalizuoti tai, ką kiti ką tik pasakė.</p>	<p>Geba paprašyti paaiškinti arba detalizuoti tai, ką pasakė pašnekovas.</p>	<p>Geba užduoti logiškus klausimus, kad įsitikintų, jog suprato pašnekovą ir išsiaiškintų dviprasmius pasakymus.</p>
Stebėjimas ir taisymas		
<p>Geba paprašyti patvirtinti, kad pavartojo taisyklingą formą. Geba, nutrūkus komunikacijai, pradėti iš naujo, keisdamas taktiką.</p>	<p>Geba išsitaisyti laikų painiavą ar posakius, kurie lemia nesusipratimus, jei pašnekovas parodo, kad kilo problema.</p>	<p>Geba išsitaisyti riktus ir klaidas, jei supranta suklydęs ar jei dėl to kilo nesusipratimų. Geba įsidėmėti savo įprastas klaidas ir sąmoningai kontroliuoti, ar jų nedaro.</p>